

Den helige Johannes Döparens dag

1 Årg. Ev. Luk. 1:57-66

I.N.J

Till Judéens bergsbygd går vår färd denna söndag. Inte i tid och rum förstås, men väl i anden och i tanken. Och vi letar efter en särskild adress: närmare bestämt Sakarias och Elisabets prästgård i byn Ein-Karem utanför Jerusalem.

Nu tror du kanske att det gamla prästparet bodde i en flott tjänstebostad med många rum, pigor och drängar och mat och dryck i överflöd. Men så var det inte. Sakarias var präst, det är sant, offerpräst närmare bestämt, vid templet i Jerusalem. Men tro inte att han satt där som en fet, välmående prost – som i likhet med prästen i fattig bonddräng kunde sova hela måndagen om han ville.

Nej, Sakarias var *”en enkel man under himmelens tak”*. Lönen var knapp. Den bestod i en del av det överblivna offerköttet – eller av ett tionde som betalades ut högst oregelbundet och för det mesta uteblev helt. När han *inte* tjänstgjorde i templet – det rörde sig väl om ett par veckor varje år - fick han hanka sig fram som bonde eller som hantverkare.

Så det var egentligen inget särskilt med Sakarias. Präster fanns det många i Israel på den tiden. Upp till 20.000 faktiskt! Han tillhörde inte heller de ledande skikten i samhället på något vis. Säkert var han respekterad av byborna och så, men han hade ingen teologisk utbildning och kunde därför inte tävla i lärdom med rabbinen i byn eller åtnjuta samma aktning som föreståndaren vid synagogan. Utan överdrift var både Sakarias och Elisabet, liksom så många av de människor vi möter i vår Bibel, människor som levde i *marginalen*. Jag vet inte om du tänkt på det. Men det är så typiskt Gud att just ta *dem* i tjänst för sitt rike. Paulus lade märke till det. Han skriver i 1 Kor 1:26: *”Tänk på när ni blev kallade: inte många var visa i världslig mening, inte många var mäktiga, inte många förnäma”*.

Nej, tänk bara på Maria, Jesu mor! En tonårsflicka från Nasaret! Och de första som fick höra om Jesu födelse? Det var några enkla fårherdar på en äng utanför Betlehem! Och lärjungarna? Flera var fiskare som fick slita hårt för brödfödan. Och de som sedan samlades kring Jesus var marginalmänniskor även de: Det var barn, kvinnor, det var sjuka, tullindrivare och syndare av alla de slag. För dem förkunnades evangelium! De fick höra: Himmelriket hör er till! Just er, ni som inte har något att komma med inför Gud!

Att Gud är annorlunda, *tänker* annorlunda och *handlar* annorlunda, det är dessa, liksom de två gamlingarna i vårt evangelium idag, ett bevis på. Det är till dem Gud *”har vänt sin blick”* (Luk. 1:48). Inte till översteprästen, inte till rabbinen i

byn eller någon förnäm och förmögen borgare i Jerusalem utan till den barnlöse Sakarias och den ofruktsamma Elisabet. Så typiskt Gud! Och det är något att förundras över, mina vänner, precis som författaren i den 113:e psalmen i Psaltaren, han som utbrister: *"Vem är som Herren, vår Gud, han som tronar så högt, han som ser så djupt ner - vem i himlen, vem på jorden?"* (Ps 113:5-6).

Idag, när vi kommer på besök till Sakarias och Elisabet, är det glädje i byn. Släktingar och grannar gläds! Prästen och hans fru har blivit föräldrar. Mot alla odds! Och även om de är glada går de väl lite väl långt i beskäftighet, eller vad säger du? De lägger sig i vad pojken skall heta. *"De ville kalla honom Sakarias efter hans far"*, läser vi. Men Elisabet är av annan mening: *"Han skall heta Johannes"*. Och Sakarias avgör namntvisten. På den skrivtavla man lämnat fram till honom skriver han med stora bokstäver: *"Johannes är hans namn"*.

Och anledningen till det namnvalet är att *barnets namn* säger något om Gud, om vem han är och hur han handlar. Ordagrant översatt betyder det: *"Gud är nådig"*, eller *"Gud har för-barmat sig"*. Genom att låta de två gamlingarna bli föräldrar har Gud visat att han bryr sig, att han ser, att han har hjärtat på rätta stället, att han vill oss väl! Vill ni därför veta vem Gud är: Se på detta barn!

Om vi backar några versar för vårt evangelium skriver Lukas att ängeln Gabriel hade sagt att Johannes skulle bli *"stor inför Herren"* (Luk 1:15). Och då tänker vi genast: Skall man bli stor inför Gud, då måste man ju vara ett riktigt *"non plus ultra"* – det vill säga något alldeles särskilt – med ett fantastiskt CV att visa fram, som visar hur redig och meriterad man är. Men att vara *"stor inför Herren"*, är inte detsamma som att vara stor inför människor. Gud har inget behov av *"The selfmade man"*. Nej, han tar den i sin tjänst som finner sig i att vara ett följsamt redskap i hans hand, som inte har något behov av att göda sitt ego och som bara vill en enda sak: att bli tagen i bruk av Gud för hans rike.

Det är den sanna storheten det. Vi sjöng om det nyss:

*Till evig tid jag hör dig till
Och vill ej mer begära.
Så tag mig, led mig, som du vill
O Gud, ditt namn till ära.*

Ja, Johannes kunde verkligen den konsten. Det var hans storhet – att han lät sig tas i bruk. Inte begrep de det, de som häpet utbrast: *"Vad skall det inte bli av detta barn?"*. De tänkte nog på en lysande karriär och en hög samhällsställning. Visst Johannes *"den Högstes profet"*, som rubriken lyder i evangelieboken. Men det var inget han yvdes över. Nej, han gjorde det Gud hade kallat honom till och ålagt honom att göra: att röja väg för Jesus, att peka på honom som *"är Guds Lamm"*

och *"som tar bort världens synd"* (Joh. 1:29). Och sedan han fullgjort sitt uppdrag och ser att människomassorna samlas kring Jesus, blir han inte stött i kanten, utan nickar instämmande och säger: *"Det är som sig bör, att han växer till och att jag förminskas"* (Joh. 3:30).

Jag tänker att det är på samma sätt med oss. När allt kommer omkring är vi ganska små även vi. Ändå tror jag att vi inte är riktigt bekväma med att vistas i marginalen. Där kan ju inte hända något, tycker vi, fast Gud bevisar motsatsen. Något inom oss vill alltid stå i centrum, räknas för att vara något, bli något stort, i oss själva.

Men idag handlar det om att *"bli stor inför Gud"*. Och det är ju något annat det. Det handlar om att förverkliga det som är Guds kallelse med oss. Inte så att vi skulle bli profeter och profetissor hela hopen, men vi är ju inte bara skapade av Gud utan också *till* Gud. Få av oss – om ens någon – är kallade att spela en frälsningsavgörande roll i historien. Det fick Johannes göra. Men det var egentligen inte det viktigaste, utan istället detta, att han fick lära känna Gud, formades av Guds vilja och blev det han var ämnad att vara: ett Guds barn! Jag får tänka på samma sätt: Till evig tid hör jag Gud till. Han ser mig med kärlek, ömhet och barmhärtighet! Jag är i hans blickfång, varje sekund av mitt liv och då behöver jag inte vara något märkvärdigt, stort eller omtalat. Inte är jag *"den Högstes profet"*, men väl *"den Högstes barn"*. Och det räcker långt.

Så lämnar vi då prästgården i Ein-Karem utanför Jerusalem. Vi är tillbaka hemma igen. Och allt det vi fått höra och lära idag, det får vi sammanfatta i en bön. Det är nummer 767 i vår psalmbok. Slå upp den så ber vi:

*Möt mig nu som den jag är,
håll mitt hjärta nära dig,
gör mig till den jag ska bli
och lev i mig.*

Amen.

Psalmer: 201v 1-3, 95, 96, 89
Skummeslövs och S:t Clemens, 22/6 2025